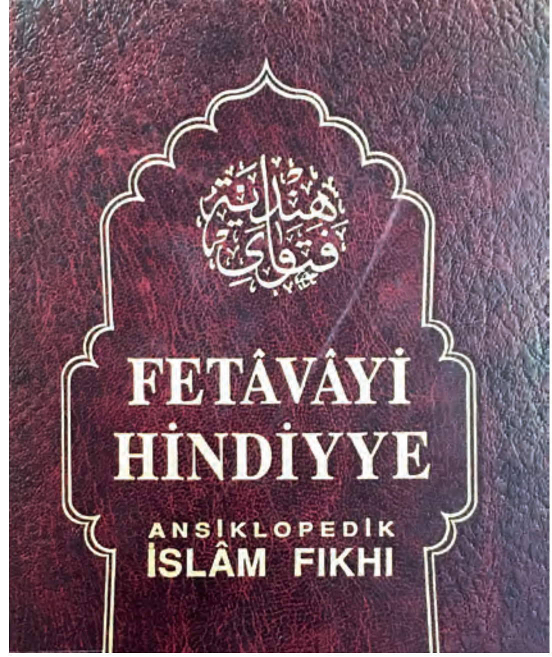
2.4. Fıkıh Kitapları

İslam hukuku ilminin diğer adı olan **fıkhı**n sözlük anlamı derin anlayış, kavrayış, bir şeyi en ince ayrıntısına kadar bilme demektir. Terim anlamı ise İslam dininin ibadet ve cezalarla ilgili hükümlerini Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetinden ayrıntılı delillerle çıkarıp bilmek demektir.[26] Fıkıh, Müslümanların Allah'a (c.c.), insanlara ve diğer canlılara karşı sorumluluklarını anlatmaya ve açıklamaya çalışan bir ilimdir. Zamanla fıkıh ilmi ihtiyaçtan dolayı füru yani ilmihal olarak Müslümanların hayatına girmiştir.

İslam'ın ilk devirlerinde fıkıh tabiriyle bütün dini bilgileri bilme kastedilmekteydi. Hicri ikinci asrın ortalarından itibaren fıkıh, sadece ameli hayatı kapsayan bir ilim dalı hâline geldi. Fıkıh; ibadet, muamelat, ukubât, münakahat ve feraiz konularını içine alır.

Görsel 2.7: Fıkıh kitapları amelî hayatı anlatan kaynak kitaplardandır.

DÜŞÜNELİM-PAYLAŞALIM

"Allah, hakkında hayır dilediği kimseye din hususunda büyük bir anlayış (kabiliyet) verir."

(Buhârî, İlim, 13.)

Hadis-i şerifte geçen din anlayışı ifadesi ile sizce ne kastedilmiştir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Ebu'l-Fazl el-Mevsıli'nin (öl. 683/M 1284) el-Muhtar'ı Ebu Hanife'nin görüşleri esas alınarak yazılmış bir muhtasardır ve yine müellifi tarafından el-İhtiyâr li-Ta'lîli'l-Muhtâr adıyla şerh edilmiştir.[27] Bu kitap taharet (temizlik) bölümüyle başlar, feraiz (miras) konusuyla biter.

İlk dönem fıkıh kitaplarından bazıları şunlardır:

ESERLER	YAZARLARI
er-Risale	İmam Şafii (öl. 204/M 820)
Hidaye	Burhânüddin Ali Merginânî (öl. 593/M 1197)
el-İhtiyâr li-Ta'lîli'l-Muhtâr	Mevsılî, Abdullah b. Mahmûd (öl. 685/M 1284)

Günümüzde ilmihal kitapları İslam dinindeki ibadet ve hükümleri anlatması açısından önemli bir yere sahiptir. Dinî hitabet yapacak bir kişi ilmihal kitaplarından da faydalanır.

26. bk. Ahmet Nedim Serinsu, Mehmet Sürmeli, Arif Alkan, vd., MEB, Dinî Terimler Sözlüğü, s. 95.
27. bk. Ahmet ÖZEL, "Hanefî Mezhebi", DİA, C 16, s. 21-27.

Günümüz ilmihal kitaplarından olan Diyanet Vakfının hazırlamış olduğu ilmihalde akaid, ibadetler, haramlar ve helâller, aile hayatı, ticari ve sosyal hayat konuları yer almaktadır. Bunların yanında günlük hayatı kuşatan bütün dinî ve fıkhî konu ve problemler dinin asli kaynaklarına ve genel kabul görmüş bilimsel metotlara bağlı kalınarak ele alınmıştır.

Günümüz ilmihal kitaplarından bazıları şunlardır:

ESERLER	YAZARLARI
İslam Dini	Ahmet Hamdi Akseki
İslam İlmihali	Ömer Nasuhi Bilmen
Nimet-i İslam (Büyük İslam İlmihali)	Mehmed Zihni Efendi

28. bk. Yusuf Şevki Yavuz, “Kelam”, DİA, C 25, s. 197.
29. bk. Ahmet Nedim Serinsu, Mehmet Sürmeli, Arif Alkan, vd., MEB, Dinî Terimler Sözlüğü, s. 332.